

Analiza fotografskih natječaja

Konjačić, Marta

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:553352>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

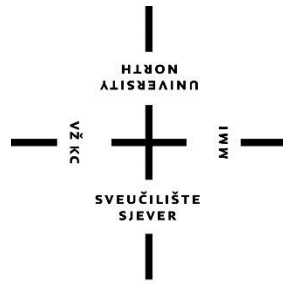
Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-16**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

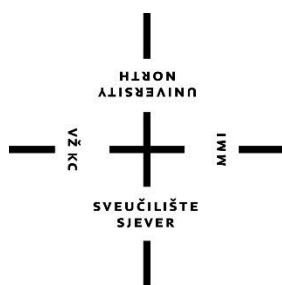
Sveučilište Sjever

Završni rad br. 491/MM/2016

Analiza fotografskih natječaja

Marta Konjačić, 4735/601

Sveučilište Sjever

Multimedija, oblikovanje i primjena

Završni rad br. 491/MM/2016

Analiza fotografskih natječaja

Student

Marta Konjačić, 4735/601

Mentor

Mario Periša, dipl. ing.

Varaždin, rujan 2015. godine

Prijava završnog rada

Definiranje teme završnog rada i povjerenstva

ODJEL	Odjel za multimediju, oblikovanje i primjenu		
PRISTUPNIK	Marta Konjačić	MATIČNI BROJ	4735/601
DATUM	07.09.2016.	KOLEGIJ	Medijska fotografija
NASLOV RADA	Analiza fotografskih natječaja		
NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU	Analysis of the photographic contests		
MENTOR	Mario Periša	ZVANJE	Viši predavač
ČLANOVI POVJERENSTVA	1. pred. Robert Geček, dipl.ing. - predsjednik		
	2. doc.dr.sc. Darijo Čerepinko - član		
	3. v.pred. Mario Periša, dipl. ing. - mentor		
	4. pred. Snježana Ivančić Valenko, dipl. ing. - zamjenski član		
	5. _____		

Zadatak završnog rada

BROJ	491/MM/2016
OPIS	<p>U suvremenom društvu, fotografija kao medij ima značajan utjecaj u svim sferama ljudske djelatnosti. Fotografska društva i organizacije provode fotografske natječaje diljem svijeta kako bi valorizirajući rad odali priznanje autorima te promovirali fotografsku struku. Ovaj rad bavi se vizualnom pismenosti i percepcijom fotografske slike u svrhu analize osnovnih kriterija i metodologije žiriranja fotografskih natječaja.</p> <p>U radu je potrebno:</p> <ul style="list-style-type: none"> - definirati pojam percepcije, vizualne pismenosti i medijske pismenosti - prikazati određene tipove i kriterije fotografskih natječaja - analizirati metodologiju žiriranja - analizirati kriterije ocjenjivanja i navesti primjere koji ukazuju na problematiku metodologije žiriranja

ZADATAK URUČEN

15.09.2016.

POTPIS MENTORA

[Handwritten signature]

Predgovor

Završni rad na temu Analiza fotografskih natječaja rezultat je osobne zainteresiranosti za fotografiju i fotografske natječaje u kojima sam u više navrata i sama sudjelovala.

Ovim putem željela bi se zahvaliti mentoru dipl.ing. Mariju Periši na usmjeravanju, pruženim znanjima i poticaju na promišljanje o fotografskoj slici. U svakom trenutku bio je spreman ponuditi korisne savjete koji su uvelike pomogli pri realizaciji ovog rada.

Također, zahvaljujem se obitelji i prijateljima na razumijevanju i podršci tokom studiranja.

U Varaždinu, 29.09.2016.

Sažetak

Fotografija je vizualna umjetnost gdje autor uz pomoć svog znanja i fotografskog aparata zabilježava svijet oko sebe kako bi ga prezentirao javnosti. Sposoban je da naoko jednostavan i beživotan kadar pretvori u umjetničko djelo. U suvremenom društvu, fotografija kao medij ima značajan utjecaj u svim sferama ljudske djelatnosti. Pojavom velikog broja fotografa zbog sve veće dostupnosti fotografske opreme, stvorila se potreba za određivanjem tko je bolji u vizualnom bilježenju događaja. Fotografska društva i organizacije provode fotografske natječaje diljem svijeta kako bi valorizirajući rad odali priznanje autorima te promovirali fotografsku struku. Sve od izuma trajno fiksirane slike pa do danas, postoje različite stručne i znanstvene analize pri tumačenju fotografskih djela. Mišljenje žirija i natjecatelja ne mora se uvijek poklapati nakon objave rezultata natječaja. Tumačenje fotografija je kompleksan čin podložan različitim interpretacijama uvjetovanim kulturološkim i emotivnim stanjima. Ipak, može se definirati skup kriterija koji pokrivaju tehničko-tehnološka i sintaktičko-semantička obilježja fotografske slike. Ovaj rad bavi se upravo percepcijom i tumačenjem fotografske slike te vizualnom i medijskom pismenošću kao temeljem uspješnoj interpretaciji koja prethodi valorizaciji fotografija na fotografskim natjecajima. Svrha ovog rada je prikazati osnovne razlike u odnosu na kriterije prijave fotografija te metodologije žiriranja različitih vrsta natječaja.

Ključne riječi: fotografija, natječaj, žiri, percepcija, interpretacija, pismenost

Abstract

Photography is a visual art where the author, with the help of its knowledge and photo camera, records world around him to present it to the public. He is capable of converting simple and lifeless cadre into a work of art. In modern society, photography as a medium has a significant influence in all spheres of human activity. Due to photographers number growth, caused by increasing availability of photographic equipment, a need for determining who is better in the visual recording of events was initiated. Photographic societies and organizations implement photographic competitions around the world to give credit to authors by valuing their work and to promote the photographic profession. From the invention of permanently fixed image until today, there are a variety of professional and scientific analysis of the interpretation of photographic works. Opinion of the jury and contestants may not always coincide after the results proclamation. Photography explication is a complex act subjected to a different interpretations conditioned by cultural and emotional states. However, a set of criteria can be defined that cover the technical an technological same as syntactic and semantic characteristics of the photographic image. This paper deals with the perception and interpretation of photographic images and visual and media literacy as a basis to a successful interpretation preceding valorization of photos on the photographic competitions. The purpose of this paper is to review the basic criteria differences according to an application and the methodology of judging photos in a different types of photography competitions.

Key words: photography, competition, jury, perception, interpretation, literacy

Popis korištenih kratica

- .jpeg, .jpg** Joint Photographic Experts Group
Komprimirani slikovni format s gubicima izveden iz bitmape.
- px** Pixel
Najmanja jedinica mjere digitalne slike.
- RGB** Red (crvena) Green (zelena) Blue (plava)
Aditivni model boja kod kojeg se zbrajanjem osnovnih boja dobiva bijela boja.
- RAW** Neobrađeni zapis svih informacija koje je senzor zaprimio za vrijeme ekspozicije.

Sadržaj

1.	Uvod.....	6
2.	Fotografija.....	7
2.1.	Slikovni sustav fotografije	7
2.1.1.	<i>Preslike</i>	8
2.1.2.	<i>Slike smisla</i>	8
2.1.3.	<i>Strukturne slike</i>	8
2.1.4.	<i>Refleksivne slike</i>	9
3.	Percepcija fotografske slike	10
3.1.	Vizualna predodžba.....	10
3.2.	Značenjska predodžba	11
3.3.	Tehnička predodžba	11
4.	Vizualna pismenost.....	12
5.	Medijska pismenost	13
6.	Interpretacija fotografske slike	14
6.1.	Pretpostavke i načela interpretiranja	14
6.2.	Vrste interpretacije	15
7.	Fotografske manipulacije.....	16
8.	Fotografski natječaji.....	18
9.	Žiri.....	19
9.1.	Problematika žiriranja	19
10.	Pregled fotografskih natječaja.....	21
10.1.	World press photo	21
10.2.	Hrvatska novinska fotografija	23
10.3.	The Photographic Society of America	26
10.4.	Fédération Internationale de l'Art Photographique	27
10.5.	Rovinj Photodays	29
10.6.	Zagreb Salon	32
11.	Deskriptivna analiza World press photography natječaja.....	34
12.	Zaključak.....	42
13.	Literatura.....	43

1. Uvod

„Fotografija, kao moćan medij izražavanja i komunikacije, nudi beskonačnu raznolikost percepcije, tumačenja i izvršenja.“

- Ansel Adams

Vid je najvažnije ljudsko osjetilo jer njime primamo najviše informacija i zato sve poruke doživljavamo puno ozbiljnije nego putem drugih osjetila. Sagledavši daleku prošlost, počevši od špiljskih crteža, uviđamo kako čovjek oduvijek ima potrebu trajno zapisati trenutak iz stvarnosti. Na koji se način slika može stvoriti sama i zadržati na nekom materijalu bila je misao vodilja povijesti razvitka fotografije do današnjeg dana. Usporedno pojavi velikog broja fotografa stvorila se potreba za određivanjem tko je bolji u zapisivanju događaja vizualno, tehnički i značenjski. Mnoge organizacije diljem svijeta koje se bave promicanjem fotografskog pokreta provode fotografske natječaje u kojima mogu učestvovati ljubitelji fotografije ukoliko zadovoljavaju uvjete sudjelovanja. Cilj takvih natječaja je valorizirati najbolje radove suvremene fotografske scene te nagraditi najbolje autore za njihovo vrhunsko vizualno stvaralaštvo.

Pri provođenju fotografskog natječaja, organizator određuje temu i kriterije za prijavu fotografija te sastavlja stručni žiri koji vođen znanjem i iskustvom interpretira svaku fotografiju zasebno. Većina natječaja sastoji se od više zasebnih kategorija u kojima mogu sudjelovati podjednako amateri i profesionalci kako bi na procjenu predali rezultat vlastitog stvaranja. Evaluacija fotografske slike označava procjenu vrijednosti prema određenim kriterijima i standardima.

Osim tehničko-tehnoloških obilježja produkcije, vrijednost fotografije određuje se prema komunikološkom i semantičkom aspektu. Forme i kriteriji fotografskih natječaja mogu se razlikovati jednako kao i procjena kvalitete fotografske slike. Najbolji autori bivaju javno priznati i nagrađeni od strane organizatora.

2. Fotografija

„Fotografija predstavlja trajno vidljivu snimku tragova elektromagnetskog zračenja, posebno vidljivog dijela spektra, na materijal osjetljiv na zračenje. To je svojstvo koje određuje tehniku i estetiku fotografije.“ (Jäger, 2005.)

Može biti korištena za dokumentiranje stvarnosti, stvaralačka ili umjetnička, a njome se može baviti amaterski ili profesionalno. Amateri se bave fotografijom jer ju vole, dok profesionalci žive od fotografije i najčešće rade u fotografskim studijima, novinama, za razne agencije i institucije ili kao slobodni, umjetnički fotografi. Poznavanje umjetnosti vrlo je važno za fotografsko stvaralaštvo jer koristi i primjenjuje načela iz znanosti pa tako možemo naučiti razlikovati umjetničku fotografiju od one koja je nastala samo klikom fotoaparata. Fotografiranje podrazumijeva intelektualni napor te zahtjeva znanje, vještine, samokritiku i maštu.

Glavni motivi čovjeka koji se bavi fotografijom su objekti njegovog interesa. Postavlja si pitanje što i kako snimiti da bi slika odgovarala svrsi i bila tehnički korektna. Dobar snimatelj uvijek počinje od idejne osnove i predodžbe, zna koju svrhu želi postići i prema njoj usmjerava sav svoj tehnički i likovni rad. Fotografija treba biti duboko promišljena i emocionalno proživljena iako nastaje u trenutku. Kako bi fotografiju učinio slikovno i sadržajno zanimljivom bira prikladne motive, mjesto snimanja i izbjegava suvišne detalje. Već pri samom snimanju treba misliti na buduće promatrače. Kakvu će informaciju primiti iz fotografije i hoće li osjetiti što im se posredstvom slike željelo prikazati ono je čemu su usmjerene sve autorove težnje. „Umjetnost je zadržati pogled gledaoca na slici, držati ga što duže vezanog za nju i ne dopustiti mu da olako izađe iz slike“. [1] Sadržaj bi trebao biti razumljiv i čitak za svakog čovjeka. Fotografsko djelo je rezultat autorovog znanja i vještina pri čemu teži originalnosti u interpretaciji. U moru fotografija koje vidimo svakog dana istaknuti će se fotografija čiji je prikaz zanimljiv, suvremen i jasan, a pritom nosi poruku koja je razumljiva gledaocu. [2]

2.1. Slikovni sustav fotografije

Fotografija kao jedna od struka tematike slike pridonosi samostalnim ostvarenjima kako u teoriji tako i praksi. Odnosi se na područja znanosti i umjetnosti te se primjenjuje u komunikaciji i produkciji. Posreduje smisao i uvjerenje kao medij slikovnog prikazivanja, dok je kao djelo duhovnog stvaranja postala predmetom estetskog iskustva i teorije refleksije. Tokom povijesti postojala su četiri razloga za razvoj produkcije slike, a one su: preslike, slike smisla, strukturne slike i refleksivne slike. Fotografske preslike nastaju iz želje za prisvajanjem i utvrđivanjem onoga to se vidi. Na temelju subjektivnog opažanja i vrednovanja nastaju slike

smisla, a strukturne slike više nemaju ništa zajedničko sa svijetom takvim kakav je. One su proizvod stvaranja. Provjerom slikovne i medijske zbilje nastaju refleksivne slike kao analiza i kritika vizualnih koncepata.

2.1.1. Preslike

„U kameri svjetlo samo proizvodi oblike vanjskih objekata i njihovih odnosa s gotovo matematičkom točnošću.“ (Arago, 1839,76.) Na temelju svoj tehničkog aspekta, fotografija je bila objektivna, davala je trajnost uhvaćenom trenutku i pripisala mu povijesno značenje. Tretirala se kao tehničko sredstvo lišeno subjektivnih utjecaja pa prema tome nije bila prepoznata kao medij već kao hladna produkcija, bez sintakse, oblika i bez sposobnosti posredovanja duhovnih procesa. U znanstvenom prostoru služi za određivanje, u novinarskom za podnošenje izvještaja, a u umjetničkom ona stoji pod pojmom predmetne, dokumentarne i realističke.

2.1.2. Slike smisla

„Odsutnost čovjeka u sve se većoj mjeri činila kao nedostatak, a tehnička nesavršenost prije kao smetnja na putu prema duhovnom prisvajanju i prikazivanju realnosti.“ Duhovno-stvaralački proces prenosi se na sliku pomoću interferencije subjekata i objekata te se u svrhu stilskog obilježja koriste tehničke nesavršenosti kao i retuširanja i montaža. Slaganje slikovnih znakova značilo je istinitost slike. Formalna stvarnost fotografija nije bila u prvom planu već je bitniji bio način na koji se ona interpretirala. Primjer začetaka slika smisla su piktorijalizam i umjetnička fotografija oko 1900. godine, a kasnije razdoblje su obilježile impresionističke i reklamne fotografije. Prvi fotografski motiv „preslika“ gubio se pred korištenjem simbola koji su slici pridavali smislenu istinu umjesto prikaza sintaktičke stvarnosti. Fotograf je tako došao u središte slike kao umjetnik koji kreira stvarnost.

2.1.3. Strukturne slike

Strukturne slike nisu usmjerene na reprodukciju i prikaz izvanslikovne stvarnosti već na vlastite medijalne odnose. Semiotički rezultat koji nastaje su vizualni znakovi te se tako odnose na vlastitu vidljivost slike. S obzirom da je medijalni karakter ove vrste fotografije postao sporedan došlo je do apstrakcije koja je obilježila razdoblje strukture slike. Fotografije ovakve vrste dugo su bile smatrane kao greška u razvoju, no dogodio se preokret pogleda koji govori

kako kamera ne snima već daje sliku. Ona stvara objekte vlastite vrste. Fotografskim procesom smatra se osobito ambiciozno bavljenje vezama između slikovnih znakova. Aktivnosti te vrste mogu biti odmak od konvencionalne produkcije. Estetika više ne proizlazi iz čovjekove težnje za uživanjem već potrebe za apstrakcijom. Detaljni pojmovi tog područja su eksperimentalna, serijalna, konstruktivna i generativna fotografija. „ Priroda fotografije kao grafičkog postupka približavanje je umjetnosti. No ono mehaničko njezinog odvijanja stvara ponor između oba“ (Albert Renger-Patzsch, 1960.)

2.1.4. Refleksivne slike

Fotografija je kao sredstvo radikalnog, konstruktivnog i kritičkog uvida svojim provokativnim neumjetničkim nastupom doprijela do publike svog vremena koristeći inteligentne osnove specifičnog medija. Tako su nastale konceptualne, analitičke, demonstrativne i eksperimentalne fotografije i medijske refleksije. Kako bi fotografija dosegla neosporno priznanje kao samostalna umjetnička forma bilo je potrebno samoprikazivanje i medijalno samouvjerenje. Refleksivne slike djeluju jednako kao strukturne slike u odnosu same prema sebi. One djeluju kao ponavljanja, na samosličan način u vlastitom prostoru. Stvaraju se iz sebe samih ali se njihovi rezultati u prostoru novih smisla i značenja. Mogu se shvatiti kao znak za stvaralačko ophođenje usmjereno na reprodukciju. [3]

3. Percepcija fotografske slike

Percepcija je rezultat stalno promjenjivih i složenih procesa od kojih mnogi nisu dostupni našoj svijesti. Podražaji iz okoline su sve stvari koje potencijalno možemo percipirati. Motiv u središtu pažnje naziva se opažani motiv i može se mijenjati. Predmete iz naše okoline vidimo jer se svjetlo s njih reflektira u oko, mjesto gdje započinje vid. Reflektirano se svjetlo fokusira u oštru sliku te se u vidnim receptorima pretvara u električni signal koji prethodi početku perceptivnog procesa. Signali su podvrgnuti složenom neuronskom procesiranju kao preduvjet psihološkoj percepciji. Sve što vidimo, prepoznajemo i kategoriziramo pod utjecajem znanja stečenog prikupljanjem informacija kroz cijeli život. [4] Za razliku od stvarnog svijeta, fotografije promatramo duže i usredotočeno, bez smetnji i podražaja ostalih osjetila. Ona nikada ne može izgledati toliko realno kao prirodne stvari. „Svaka slika ima okvir i to je ono što razlikuje ljudski vid od bilo koje slike. Okvir ograničava sadržaj slike, za razliku od ljudskog vida koji je ograničen jedino svojim vrlo pokretljivim vidnim kutom. Taj okvir je ono bitno u razlikovanju slike koju mi stvaramo u mozgu i slike koju stvara fotoaparat. Okvir ujedno označava našu selekciju vizualnog materijala koji se nalazi pred nama i stvara zapravo novi odnos prema svijetu koji je pred nama.“ [8]

Statička slika dozvoljava značajnije kritičko promišljanje jer se svaka nesavršenost jasno ističe. Pri obradi primljenih vizualnih informacija s predočene fotografske slike, uključuju se iskustvo i mašta te se provociraju razne asocijacije i sjećanja koja su poticajna za misaone procese. „Gledanje i viđenje dvije su različite stvari. Ono što čini razliku jest odnos sa subjektom.“ (Christophe Agou, francuski fotograf, 1969.) Potpunijem razumijevanju doprinosi emotivna komponenta koja pridodaje značaj vidnome sadržaju. Fotografska slika bi prije svega trebala potaknuti određene osjećaje ili raspoloženja, a ponajviše estetski osjećaj kao prvi psihički proces.

3.1. Vizualna predodžba

Fotografska slika predočava nam se vizualno. Ona je prikaz četverodimenzionalnog svijeta na dvodimenzionalnoj površini stoga su za vizualno čitanje potrebne imaginacija i invencija koje uz postojeći vizualni kod nadograđuju fotografiju kako bi ona bila razumljiva. Osim samog čitanja fotografije potrebno ju je procesirati i značenjski, kulturno, povijesno, asocijativno, filozofski itd. Vizualni se sloj fotografske slike najčešće dijeli na sadržaj i formu. Sadržaj možemo poistovjetiti s motivom slike dok se forma skriva iza vizualnog sadržaja fotografske slike i označava način prikazivanja motiva. Estetske probleme uzrokuje nesuglasje tih dvaju elemenata.

3.2. Značenjska predodžba

Fotografska slika često postiže nova značenja ovisno o međuigri znakova koji su na njoj prisutni. Razlikujemo denotativni i konotativni sloj svake fotografije. Denotativni sloj je osnovno značenje koje je usko povezano sa vizualnim sadržajem u suglasju sa stvarnim svijetom. Konotativni sloj ima puno dublje značenje za pojedinca te se iščitava različito kod svakog promatrača. „ U svakoj fotografiji uvijek su dva čovjeka: fotograf i promatrač.“ (Ansel Adams, američki fotograf, 1902. – 1984.) Ukoliko autor fotografije ne ponudi promatračima smislenu poruku, njegova se fotografija neće uzeti u obzir. Promatrač koji značenjski sloj ne zna iščitati, neće ju ni moći doživjeti. Zbog toga je za značenjsko iščitavanje fotografije potrebno uzajamno razumijevanje.

3.3. Tehnička predodžba

Za dobivanje fotografske slike koristimo fotoaparat s opremom koja će u određenim uvjetima biti u mogućnosti zabilježiti i spremiti sliku na neki medij. Odabir opreme uvelike utječe na fotografsko stvaralaštvo jer se isti prizor može prikazati na više načina. U tehničke kvalitete fotografske slike spadaju: oštrina, reprodukcija tonova, kontrasta i boja, rezolucija, finoća zrna i prikaz perspektive. Za vrijednost fotografske slike nije uvijek presudna usavršenost tehničke naprave i tehnička ispravnost fotografije jer fotografi često iskorištavaju mane svojih aparata u svrhu umjetničkog izražavanja. Kod nekih grana fotografije kao što su reklamna, reproduktivna ili makrofotografija tehnička izvedba slike je od većeg značenja dok se kod umjetničke fotografije možemo namjerno usmjeriti prema tehničkoj nesavršenosti. [5]

4. Vizualna pismenost

„Vizualna pismenost odnosi se na vizualne kompetencije koje čovjek može razviti integrirajući druga osjetilna iskustva prilikom gledanja. Razvoj tih kompetencija je od temeljne važnosti za ljudsko učenje. Kada su razvijene, one vizualno pismenoj osobi omogućuju tumačenje akcija, predmeta i simbola s kojima se susreće u svom okruženju. Kreativnim korištenjem tih ovlasti, u stanju je vizualnim putem komunicirati s drugima.“ (John Debes, 1969.) Sposoban je za uspješno dekodiranje i interpretaciju te kodiranje i smisleno sastavljanje vizualne poruke. Interpretacijom se ispituje sadržaj i društveni utjecaj kako bi se moglo raspravljati o konačnoj svrsi. Vizualna pismenost također uključuje prosuđivanje istinitosti, valjanosti i vrijednosti te svjesnost o manipulativnim namjenama i ideološkim implikacijama slika. Vizualno pismena osoba trebala bi biti u stanju razumjeti temu slika, analizirati i interpretirati slike da dobije značenje u kulturnom kontekstu u kojem je slika je stvorena i postoji, analizirati sintaksu, stil, tehniku i estetsku vrijednost kao i inovacije te afektivni utjecaj. Biti vizualno pismen predstavlja kombinaciju sintaksa i semantike. Sintaksa podrazumijeva slikovnu strukturu i organizaciju, a semantika se odnosi na šira značenja odnosno kako se slike uklapaju u kulturni proces komunikacije. Vizualno obrazovanje pruža temelj za razumijevanje i vrednovanje estetike i umjetničkih vještina. Kritički pristup razvija se kroz izlaganja raznovrsnih slika koje potiču na razmišljanje te raspravama o načinima kako su slike korištene kroz povijest kako bi postigli određenu razinu iskustva.

Suvremena kultura postala je sve više ovisna o sposobnosti komuniciranja univerzalno u što kraćem vremenu. Slike postaju glavni oblik komunikacije i ključne su za dobivanje informacija te konstruiranje znanja. Živimo u doba vizualne kulture koja utječe na naše stavove, vrijednosti, uvjerenja i stil života. „Vizualna kultura je interdisciplinarno područje koje se zanima za sve aspekte kulture koji određuju značenja koja se putem vizualnih podražaja upisuju u samu kulturu i koja se, zahvaljujući dinamici artikulacije u svim porama društva, neprestano preispituju.“ [10]

Za poimanje, analiziranje i zaključivanje u fotografiji izrazito je važno u umu razviti sposobnosti vizualnog mišljenja. Svjesna razina razmišljanja temelji se na zakonima logike koji su formalni, a usvajamo ih obrazovanjem. Nesvjesna razina opire se formalizmu pa je kao takva vrlo važna za kreativno razmišljanje. Primjenjuje se u trenucima inspiracije koja prethode činu fotografiranja. Obje su razine važne za stvaralački proces, kao i kod gledanja fotografije. [2] Vizualna pismenost je ključna pretpostavka iščitavanja forme slike, autorstva i stila. Stječemo ju ponajviše samoučenjem i proučavanjem djela likovne umjetnosti koja su se mijenjala s vremenom. Povijest fotografije obiluje primjerima fotografskog promišljanja iz kojih se može crpiti vrijedan sadržaj. [5] [12] [13]

5. Medijska pismenost

Pojam medijske pismenosti definiran je 1992. godine kao sposobnost pristupa, analize, vrednovanja i odašiljanja poruka posredstvom medija. Skup je gledališta koje aktivno primjenjujemo u korištenju medija kako bismo protumačili značenje poruka koje primamo. Obilje informacija koje nam se nameću stvaraju rizik od prihvaćanja pogrešnih mišljenja. Da bi medijski korisnici imali veći nadzor nad medijima potrebno je razvijati kognitivna, etička, estetska i filozofska znanja i vještine. Svrha medijske pismenosti je da upozorava ljude na opreznost i suprotstavljanje utjecaju medijskih poruka ali i prepoznavanje informacija koje nam pomažu da unaprijedimo svoj život.

Osobni položaj, koji čine ciljevi i želje, osnovno je uporište pri obradi informacija koje nam mediji pružaju. Što su ciljevi određeniji, to je upravljanje odabirom informacija bolje. Viši nivo medijske pismenosti ostvaruje se pridavanjem značenja svom položaju. Gledišta formiramo na osnovu znanja i vještina kojima ostvarujemo svjesnu interakciju s primljenim informacijama. Medijska pismenost je neprekidan proces ovladavanja razumijevanjem značenja koja jačaju želju za raznolikošću medijskih poruka. Pojedinaac mora biti spreman na pregledavanje čitavog spektra poruka i upoznavanje s njihovim sadržajima, a da pritom zadrži svjesnost kako bi primijenio različite standarde ocjenjivanja.

Analizom razlažemo poruke u smislene cjeline kako bi mogli procijeniti njihovu vrijednost korištenjem općih načela pri tumačenju pojedinačnih elemenata, povezujući ih zatim u strukturu i dajući kratak i jasan opis koji izražava bit. Takvoj analizi potrebno je pristupiti kritički i steći široko znanje o povijesnim, ekonomskim, političkim i umjetničkim okolnostima. Medijski pismeni ljudi svjesni su različitih nivoa značenja što dovodi do boljeg razumijevanja te kontrole i ocjenjivanja medija.

Razvitkom digitalne tehnologije, do jučerašnja pasivna publika masovnih medija počela je aktivno sudjelovati u kreiranju novih medijskih formi i sadržaja. Vrijednost i snaga samih sadržaja sve više proizlazi iz aktivnog sudjelovanja samih korisnika. Najbolji primjer je građansko novinarstvo gdje korisnici medija participiraju svojim fotografijama i snimkama te tako pridonose relevantnosti odaslanih medijskih poruka. [9]

Živimo u medijski zasićenom okruženju koje oblikuje naše znanje, stavove, emocije i ponašanje. Neposrednim utjecajem dobivamo podatke koji potvrđuju naše znanje, dok dugoročnim staramo obrasce i donosimo zaključke kako funkcionira svijet oko nas. Kontrolom pogrešnih navoda izbjegavamo stvaranje nepotpunih zaključaka stoga je potrebno stvoriti svijest o negativnom i uočiti pozitivne utjecaje medija. [6] [7]

6. Interpretacija fotografske slike

Interpretacija je shvaćanje, tumačenje, objašnjavanje smisla. Kod fotografije se ona izvodi dvosmjerno. Autor svojim radom interpretira stvarnost svojim jedinstvenim izrazom, prenosi složene misli, impresije i osjećaje, a zatim promatrač interpretira sadržaj koji slika reprezentira. Redovito interpretiramo jezično, radimo analizu sadržaja i forme te njihovih međusobnih odnosa ali se također osvrćemo na ideju, koncept, tehničku izvedbu, originalnost i dr. Uz sve to važan nam je i subjektivni doživljaj. Zaključujemo da je interpretacija misaoni proces kojim misli i doživljaje dijelimo s drugima u svrhu jezičnog komuniciranja odnosno pojmovnog prenošenja misli o nekoj slikovnoj datosti kojom se komunicira vizualno. S obzirom da nismo u mogućnosti percipirati samo vizualno, nemoguće je izbjeći jezično promišljanje i interpretaciju koju dijelimo na analizu sadržaja, analizu forme i sintezu forme.

Analiza sadržaja svodi se na motiv na slici i uz njega su vezane prve misli i asocijacije. Ono što fotografija prikazuje postavlja se u prvi plan. Kako interpretacija ne bi bila osiromašena i ograničena sadržajem, valja ući dublje u analizu.

Analiza forme bazira se na vanjštini i način izražavanja. Postoji mnogo elemenata forme kao što su točka, linija, ploha, prostor, perspektiva itd. i pomoću njih fotograf prenosi emociju.

Forma mora biti u skladu sa sadržajem kako bi mogli govoriti o dobroj fotografiji. Sinteza forme je ključna za razumijevanje jer podrazumijeva uočavanje kompozicije koja omogućuje cjelovitost doživljaja.

6.1. Pretpostavke i načela interpretiranja

Temeljna pretpostavka interpretacije fotografske slike je sposobnost jezičnog artikuliranja misli o toj slici. Djelomično je točno da je sliku nepotrebno ili nemoguće verbalizirati upravo zbog toga što nijedan tekst ne može dočarati sliku u potpunosti, no pojmovno mišljenje omogućuje uvid u individualni doživljaj i nadopunjuje umjetničko djelo. Promatrač treba biti sposoban verbalizirati svoja razmišljanja, u suprotnom će interpretacija biti površna. Što je obrazovaniji i iskusniji moći će pravilnije iščitati sadržaj.

Vrlo je važno poznavati kulturno okruženje u kojem autor stvara fotografiju kao i njegov autorski rukopis radi razumijevanja sadržaja u kojem su zapisane kulturne činjenice (običaji, ponašanja, društvene specifičnosti) i njegovog osobnog pristupa u korištenju elemenata forme i njihovoj kompoziciji.

Subjektivnost i objektivnost isprepleću se u interpretaciji svakog umjetničkog djela. Kako bi izbjegli sentimentalnost ili suhoparnost potrebno je postići ravnotežu i kao rezultat realno iščitati sadržaj. Svaka kritika kao obrazloženi sud ima negativne i pozitivne strane koje koristimo

istodobno da bi istaknuli prednosti i slabosti ocjenjivane slike. Ipak, empatijom dozvoljavamo autoru njegovu osobnost i emociju koju je provocirao svojim unutarnjim stanjima. Od promatrača se očekuje pristojnost i poštivanje autora i njegovog izričaja te izbjegavanje osobnih asocijacija odmakom od same fotografije.

Interpretaciji fotografske slike možemo pristupiti psihološki, društveno ili tehnički.

6.2. Vrste interpretacije

Psihološki pristup interpretaciji fotografije možemo podijeliti na emocionalnu i racionalnu interpretaciju. Emocionalna interpretacija fotografske slike ima najmanju vrijednost jer se temelji na subjektivnom mišljenju i ne otkriva dublje tumačenje slike. Suprotna joj je racionalna interpretacija u kojoj se fotografija tumači objektivno što se može iskoristiti za unaprjeđenje fotografskog znanja. Njihova kombinacija jest osnovna vrsta interpretiranja fotografskih slika.

Amaterska, profesionalna, stručna, likovna i društveno-politička interpretacija spadaju u društveni pristup interpretaciji fotografije. Amateri kao interpretatori ljubitelji su fotografije, cijene ju te su voljni o njoj raspravljati i iz nje učiti. Pristupaju joj s dobro potkovanim znanjem i iskustvom pa se po tome razlikuju od diletanta koji tumačenju pristupaju površno. Zahvaljujući amaterskoj slobodi, korištenje mašte i neformalnog mišljenja puno je više nego u ostalim vrstama. Nedostatak je što ne postoji čvrst standard kao u profesionalnoj interpretaciji koja je izvedena s više kritičnosti i pouzdanijim predviđanjem potencijalnog utjecaja fotografske slike na publiku. Analizira se tehnički i funkcionalno pa se zbog toga ponajviše koristi u poslovne svrhe. Slično profesionalnoj koristi se stručna interpretacija koja se provodi unutar raznih struka ili znanosti koje fotografiju koriste kao pomoćno sredstvo. Od funkcije je mnogo bitniji sam sadržaj u svrhu dokumentiranja. Likovno-kritička interpretacija temelji se na vizualnoj kulturi i likovnoj teoriji, a provode ju najčešće kustosi ili likovni i fotografski kritičari za arhiviranja ili postavljanje izložbi. Nerazumljiva je onima koji nemaju formalno likovno obrazovanje i nisu vizualno pismeni. Unutar područja novinske fotografije važna je društveno-politička interpretacija. U prvom planu je sadržaj koji se promatra kroz prizmu društveno-političkih događaja.

Tehničkom interpretacijom služi se fotografska industrija kako bi poboljšala razvoj tehnologije proizvodnje fotoaparata i pripadajuće opreme. [5]

7. Fotografske manipulacije

Mnogi smatraju da su manipulacije počele s upotrebom programa za obradu fotografija kao što su Adobe Photoshop, Lightroom i ostali. No, postoje različiti primjeri iz povijesti, fotomontaže i fotokolaži odnosno spajanje više negativa kako bi se razvila jedna fotografija. Jedan od razloga za izradu takvih fotografija bio je vezan uz pejzažnu fotografiju. Zbog duge ekspozicije, nebo je uvijek bilo presvijetljeno u odnosu na prvi plan pa se zbog puke nužde da se nadoknade mane tadašnje tehnologije, fotografija sastavljala od dvije snimke. Najčešći primjeri dolaze upravo iz doba piktorijalizma i umjetničke fotografije oko 1900. godine odnosno početkom slika smisla kada su se u svrhu stilskog obilježja počele koristiti tehničke nesavršenosti, retuširanje i montaža. Jedna od najpoznatijih fotografija tog doba je „Fading away“ autora Henry Peach Robinson-a iz 1858. godine. [22]

Slika 7.1. "Fading Away", Henry Peach Robinson, 1858.

Mnogo fotografija diskvalificira se s fotografskih natječaja zbog manipulacije ili naknadne pretjerane digitalne obrade. Ukoliko se primijete nepravilnosti na slici, trebale bi se zahtijevati RAW datoteke prijavljenih radova. Dodavanjem ili uklanjanjem elemenata na fotografiji korištenjem programa, mijenja se stvarnost kojoj je fotograf svjedočio te se na taj način obmanjuje gledatelje.

Slika 7.2. Pretjerana obrada fotografija

Osim manipulacije programima, velik problem predstavljaju iscenirane fotografije koje su najčešće u novinskoj fotografiji. Mnogi fotografi koji prekasno stignu na mjesto događaja pokušavaju ponovo stvoriti trenutak koji su propustili. Ponekad takvoj manipulaciji ne uvjetuje sam fotoreporter već i organizatori medijskih događanja koji daju upute subjektima kako se ponašati pred kamerama kako bi poslali određenu poruku kroz medije. [21]

Gotovo da ne postoje ograničenja što se može primijeniti ili promijeniti na slici. Pitanje je samo, kada potraga za estetikom i originalnošću krši etiku?

Slika 7.3. Različiti prikazi istog događaja

8. Fotografski natječaji

Fotografski natječaji provode se u svrhu odabira najboljih fotografija na zadanu temu koje pritom zadovoljavaju kriterije postavljene od strane organizatora. Društva ili organizacije koje raspisuju određeni natječaj same postavljaju temu kojom se nastoji potaknuti potencijalne sudionike da svojim radom doprinesu tom natječaju i pritom osvoje nagradu ili neki drugi oblik priznanja. Ovisno o postavljenim uvjetima i važnosti natječaja, sudjelovati mogu amateri i/ili profesionalci odnosno članovi fotografskih društava. Kriteriji za prijavu fotografija mogu se razlikovati prema području fotografske djelatnosti, veličini, rezoluciji, modelu boja i formatu fotografije. Pristigle radove vrednuje stručni žiri analizom sadržaja i forme te njihovih međusobnih odnosa.

Kako bi fotografija bila što uspješnija na nekom od natječaja, autor bira prikladne motive te usaglašava sadržaj i formu na kreativan i originalan način. Kreativnost je sastavnica koja osigurava originalnost, definirana kao splet umnih procesa koji uključuju stvaranje novih ideja ili pojmova koji se vizualiziraju i realiziraju. Tehničkom izvedbom motiv se predstavlja na način koji se razlikuje od standardnih fotografija. Originalnost ovisi o tome je li ideja potpuno osmišljena od strane autora ili je kopija tuđe, a ukoliko dva fotografa obrade istu temu na drugačiji način to je samo potvrda da postoje istomišljenici s jednakim ukusom za biranje motiva i ne smatra se plagijatom.

Sve što je još neviđeno, osebujno ili jedinstveno pobuđuje pojačanu pažnju i cijeni se više od običnog. Isto vrijedi i za fotografske slike na kojima motivi trebaju biti prikazani kakvima još nisu viđeni. [1] U vizualnom smislu motiv je ono što na fotografiji vidimo kao glavni ili sporedni predmet vizualne prezentacije, a također može biti neka ideja ili emocija koja autora potiče na stvaralaštvo. Temelj je fotografije i pomoću njega se sadržaj prikazuje u nekoj zadanoj formi. Motiv sam nije dovoljan kako bi fotografija uspostavila svoju komunikacijsku ulogu.

Vrijedna i kvalitetna fotografija dobiva se usuglašavanjem sadržaja i forme odnosno kada se likovno-fotografski elementi usuglase međusobno i uz to prate sadržaj koji fotografija prikazuje. Ne postoji način za postizanje savršenstva forme i usuglašenosti već svaki fotograf na temelju stalne vježbe i iskustva otkriva svoj vlastiti stil. Puko oponašanje može dovesti samo do mediokritetnog rezultata. [2]

9. Žiri

U svrhu odabira najboljih fotografija, organizator sastavlja stručni žiri od najmanje tri člana kojeg mogu činiti profesionalni fotografi, umjetnici, kustosi i ostali poznavatelji fotografskog pokreta. Svaki pristigli rad analiziraju zasebno vodeći pritom računa o ideji, kompoziciji, kreativnosti, tehničkoj kvaliteti i kvaliteti prikaza zadane teme. Ovisno o pravilima natječaja, najbolje fotografije mogu birati međusobnom komunikacijom odnosno vijećanjem ili zasebnim ocjenjivanjem unaprijed određenim bodovnim rangom ali njihova konačna odluka nikako ne smije biti pod vanjskim utjecajem. Vođen iskustvom i potkovan znanjem, svaki član žirija percipira fotografsku sliku kroz vizualnu, tehničku i značenjsku predodžbu. Nakon prepoznavanja, interpretira ju prema osnovnim pretpostavkama i načelima što rezultira dodjeljivanjem pripadajuće ocjene i usporedbom kvalitete izvedenog rješenja s ostalim pristiglim radovima.

Vrednovanje zahtjeva poznavanje teorije fotografije i likovne umjetnosti kao i šire poznavanje povijesti umjetnosti, suvremene fotografske produkcije, kulture u kojoj je fotografija nastala te široko opće znanje. Najvažnija stavka je estetska vrijednost fotografije, posebno ako govorimo u umjetničkoj fotografiji. Za relevantno prosuđivanje estetike potrebna je likovna obrazovanost kako bi izbjegli subjektivnost i procjenu na temelju osobnog ukusa.

Fotografija kao medij uvijek nosi informativnu vrijednost, pokušava se razumjeti i objasniti. Žiri na temelju sadržaja, koji može biti bogat ili siromašan, ocjenjuje vrijednost predočene slike postavljajući pitanje: „Što je autor htio reći?“. Osim same slikovne zabilješke događaja i sudionika, važno je da što vjernije prenosi ozračje i emocije. Informativna vrijednost posebno je cijenjena u novinarstvu stoga je ona najvažnija stavka pri ocjenjivanju na natjecajima novinske fotografije. [2]

Tehnička korektnost je važna ali nije uvijek preduvjet za dobre fotografije. One mogu biti nositelj neke ideje koju autor prenosi gledateljima, izraziti ono što je jezikom teško dočarati ili imati kulturnu i društvenu vrijednost, a žiri pažljivim proučavanjem određuje vrijednost prema svim navedenim stavkama u svakoj od ponuđenih kategorija natječaja.

9.1. Problematika žiriranja

Iz različitih istraživanja evidentno je da se mišljenje žirija i natjecatelja ne mora uvijek poklapati. Tumačenje slika podložno je različitim interpretacijama samim time što je percepcija uzrokovana različitim kulturološkim i emotivnim stanjima. Na percepciju može utjecati i sama projekcija slike odnosno kako su fotografije predočene žiriju tokom ocjenjivanja. One mogu biti

prikazane na standardnom ekranu ali i projektorom čime se gubi na tehničkoj kvaliteti i samim time se stvara šum u komunikaciji. Najbolji primjer su fotografije pejzaža gdje boje na slici uvelike utječu na sam doživljaj.

Stručni žiri uglavnom je potkovan znanjem i iskustvom te za razliku od natjecatelja može posjedovati veći stupanj vizualne i medijske pismenosti. Moguće je definirati skup kriterija koja pokrivaju tehničko-tehnološka i sintaktičko-semantička obilježja fotografske slike. No, ponekad strukturno oblikovano promišljanje može biti samo uži aspekt interpretacije. Fotografska slika je skup značenja koja se mogu, ali i ne moraju razotkriti potpuno ili djelomice. [10]

10. Pregled fotografskih natječaja

10.1. World press photo

World press photo je organizacija koja se temelji na razvoju i promicanju rada novinskih fotografa, s nizom aktivnosti i inicijativa diljem svijeta. Svake godine održava se natječaj za najbolje fotografije koje su doprinijele vizualnom novinarstvu. Sastoji se od više pojedinačnih kategorija žiriranih od strane svjetski priznatih novinskih fotografa koji se izmjenjuju svake godine. Žiri čine pet profesionalnih fotografa, po jednim iz svakog područja novinske fotografije, te generalnim članom i tajnikom koji osigurava da su sve procedure ispravno provedene. Proces žiriranja traje dva tjedna i nakon njega se u svakoj kategoriji dodjeljuje prva, druga i treća nagrada. Sve se kategorije uzimaju u obzir pri odabiru najbolje fotografije godine. Da bi mogli sudjelovati, nužno je dati dokaz o profesionalnom bavljenju fotografijom u obliku novinarske iskaznice, publikacije s objavljenim fotografijama ili drugim valjanim primjerom.

Fotografije se prijavljuju u .jpeg ili .jpg formatu srednje ili visoke kvalitete, veličine najmanje 3000 px po dužoj stranici, u RGB modelu boja. Ne smiju biti snimljene višestrukom ekspozicijom ili biti panoramski spojene upotrebom programa. Također, nije dopušteno stavljanje teksta niti potpisa autora na sliku kao ni manipulacija fotografije dodavanjem, preraspodjelom ili brisanjem elemenata. Kako bi se pravila poštovala potrebno je na uvid predati original fotografije. Svaku fotografiju mora se imenovati i opisati (na engleskom jeziku) kako bi upotpunili sliku i omogućili provjeru točnosti danih informacija. Autor ni na koji način ne smije namjerno utjecati na događaj koji fotografira. Ukoliko je subjektu dao upute za poziranje, to mora navesti u opisu. Svako kršenje pravila kažnjava se diskvalifikacijom.

Kriteriji za žiriranje su kombinacija novinarskih standarda, vrijednosti same vijesti te autorova kreativnost i vizualne vještine. Svi članovi žirija moraju podjednako sudjelovati u ocjenjivačkom procesu, a koordinator prenosi sve informacije između žirija i organizacije kako bi se izbjegao vanjski utjecaj na raspravu o prijavljenim radovima. Potpisuju ugovor o povjerljivosti i neotkrivanju informacija kako bi se osiguralo da ne otkrivaju nikakve detalje postupka. Žiriranje počinje anonimnim vrednovanjem fotografija sa kojih su uklonjeni podaci za identifikaciju. Prolazi se kroz četiri kruga ocjenjivanja na kraju kojih se eliminiraju fotografije s najmanje glasova i završava se finalnim odabirom između dvije preostale od kojih najbolja mora biti odabrana jednoglasnom odlukom. [14]

Slika 9.1.1. Mads Nissen, World press photo 2015.

Slika 9.1.2. John Stanmeyer, World press photo 2014.

Slika 9.1.3. Paul Hansen, World press photo 2013.

10.2. Hrvatska novinska fotografija

Hrvatska novinska fotografija je godišnji natječaj u organizaciji Zbora fotoreportera Hrvatske koji promiče fotonovinarstvo i novinsku fotografiju te afirmira fotoreportersku struku. Organizira ga i provodi izvršni odbor, a sudjelovati mogu profesionalni fotoreporteri, članovi Zbora fotoreportera Hrvatske. Natječaj je izbor najboljih autorskih djela u sedam standardnih fotografskih kategorija. Međunarodni žiri u svakoj kategoriji bira prvu, drugu i treće plasiranu fotografiju i u konačnici najbolju fotografiju godine. Pri odabiru nije im poznato niti jedno ime autora.

Fotografije se zaprimaju u .jpeg formatu bez ograničene maksimalne veličine ali s najmanje 3000 px po dužoj stranici. Ne smiju biti digitalno manipulirane, imati okvir ili biti spojene u kolaž, a dopušteno je korištenje isključivo osnovnih tehnika obrade. Moraju biti snimljene u prethodnoj godini i sadržavati opsežan tekstualni opis u skladu sa temeljnim pravilima fotonovinarstva. Autoru smije sudjelovati s tri fotografije po kategoriji, osim u kategoriji reportaža gdje smije prijaviti dvije reportaže sa četiri do sedam fotografija. Nije dopušteno s istom fotografijom sudjelovati u više kategorija.

Fotografije se predstavljaju članovima žirija koji zatim vijećanjem odabiru najbolje radove. Kriteriji stručnog žirija prilikom selekcije radova su informativnost, značenje i zahtjevnost fotografskog zadatka kao i vladanje fotografskim tehnikama, promišljanje i uobličavanje novinske teme u sliku. U procesu odabira pristiglih radova članovi žirija vode se općim etičkim i estetskim načelima, znanjima i praksama novinarske i fotografske slike, omogućujući pritom različita interdisciplinarna tumačenja fotografske slike. Izdvajaju se radovi koji dominiraju informativnošću, inovativnim i kreativnim promišljanjem pojava ili događaja. [15] [16]

Slika 9.2.1. Goran Mehkek Hrvatska novinska fotografija 2014.

Najbolja fotografija godine 2014. autora Gorana Mehkeka prikazuje pilota helikoptera koji prelijeće poplavljena područja u selu Gunja i okolici. Velike poplave pogodile su istočnu Hrvatsku, posebice dijelove županjske i brodske Posavine, što je rezultiralo evakuacijom mještana Rajeva Sela, Račinovaca i Gunje.

Slika 9.2.2. Neja Markičević, Hrvatska novinska fotografija 2013.

U Zagrebu, na Trgu Bana Jelačića, održana je središnja proslava povodom priključivanja Republike Hrvatske Europskoj uniji. Fotografija snimljena iz zgrade Zagrebačke banke, autorice Neje Markičević, proglašena je najboljom novinskom fotografijom 2013. godine.

Slika 9.2.3. Nikola Šolić, Hrvatska novinska fotografija 2012.

Najbolje novinska fotografija 2012. godine djelo je autora Nikole Šolića koji je fotografski zabilježio veterane domovinskog rata i građane, okupljene na Trgu Bana Josipa Jelačića, koji reaguju na ukidanje presude hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču izrečenu u drugostupanjskom žalbenom postupku na Haškom sudu.

10.3. The Photographic Society of America

The Photographic Society of America (PSA) je svjetska organizacija koja pruža širok spektar usluga koje promoviraju fotografiju te potiče osobni rast i izražavanje, kreativnost, izvrsnost i etičko ponašanje u svim aspektima fotografskog poduhvata. Svojim članovima omogućuje sudjelovanje u natjecanjima, studijskim grupama i programima on-line obrazovanja. Osim pojedinačnih članova, u mnogobrojnim natjecanjima, također mogu sudjelovati klubovi i savezi. Osnovne kategorije prema kojima spomenuta organizacija usmjerava svoj rad su slobodna, novinska, putopisna, umjetnička, 3D fotografija i fotografija prirode.

Radovi autora koji pristupaju natjecanju moraju zadovoljavati zadane uvjete koji se razlikuju prema kategorijama. Pri obradi fotografije zabranjeno je dodavati, ukloniti ili zamijeniti bilo koji od slikovnih elementa osim u kategoriji slobodne fotografije ali je dozvoljeno rezanje i horizontalno obrtanje. Autor može napraviti preinake koje poboljšavaju prikaz slike kako bi se fotografiran prizor bolje predstavio, a da se pritom ne mijenja istina o izvornoj priči. Rezolucija nije ograničena iz razloga što se sve fotografije izmjenjuju na 96 pixela po inchu no moraju biti u RGB modelu boja i JPG formatu. Nazivi trebaju biti informativni iz razloga što se čitaju članovima žirija pri ocjenjivanju. Jedan klub može sudjelovati sa po 6 fotografija od 6 različitih autora.

Svaki od natjecanja u sezoni žirira različiti klub. Fotografije se projektorom predstavljaju tročlanom žiriju koji ih pritom ocjenjuje individualno predodređenim bodovnim rangom koji ovisi o kategoriji natjecanja koji se žirira. Ukoliko smatraju da fotografija ne zadovoljava pravila definirana organizacijom, mogu ju diskvalificirati. Nakon završetka žiriranja, glavni član dobiva informacije za prijavu na stranicu gdje ispunjava listu rezultata. Pri objavi, klubovima se dodjeljuje prvo, drugo i treće mjesto te nagrada najboljem individualnom članu. [17]

10.4. Fédération Internationale de l'Art Photographique

Fédération Internationale de l'Art Photographique (FIAP) je međunarodna organizacija nacionalnih udruga fotografije koja broji 85 članica nacionalnih udruženja sa gotovo milijun pojedinačnih fotografa. Cilj organizacije je stvaranje prijateljskih odnosa između saveza u cilju jačanja mira u svijetu, širenje fotografskog znanja na umjetničkoj, znanstvenoj i obrazovnoj razini te razvijanje umjetničke kvalitete kroz izložbe i putovanja. Diljem svijeta organiziraju se saloni pod pokroviteljstvom FIAP-a, koja poštuju definirana pravila i otvoreni su fotografima iz svih zemalja, jednako amaterima i profesionalcima. Osim salona, FIAP organizira i godišnji natječaj za izbor najboljih fotografija.

Fotografije prijavljene na FIAP natječaj moraju biti u RGB modelu boja i JPG formatu, minimalne dimenzije 2400 px po dužoj stranici. Prihvaćaju se svi kreativni procesi pri obradi. Svaki klub može izabrati i prijaviti 20 fotografija, a najviše 2 od istog autora.

Prilikom izbora najboljih fotografija, sastavlja se tročlani žiri iz različitih država koji se sastoji od predsjednika i dva člana sa po dvije zamjene koje osiguravaju da će se žiriranje zasigurno provesti. Svi ocjenjivači moraju posjedovati vrhunsko znanje o međunarodnoj fotografiji. Pri žiriranju fotografije se prikazuju zasebno i boduju, a preporučeno je izmjenično prikazivati fotografije iz različitih područja. Ukoliko fotografije sakupe jednak broj bodova, vijeća se koja će biti pobjednička. Ukoliko članovi ne dođu do dogovora, presudan će biti glas predsjednika. Rad žirija mora biti završen i rezultati objavljeni sukladno s datumom navedenom u obrascu za prijavu. [18]

Slika 9.4.1. Mohammed Al Balushi - Face from Oman, World Cup, FIAP 2015.

Slika 9.4.2. Tim Pile – Gaze, World cup, FIAP 2014.

Slika 9.4.3. Michelle McNally – Ellen, World cup, FIAP 2013.

10.5. Rovinj Photodays

Rovinj Photodays je festival fotografije sa sedam godina tradicije koji uključuje organizaciju godišnjeg natječaja, putujućih izložbi tijekom godine u suradnji s kulturnim institucijama i galerijama te organizaciju tradicionalne završnice festivala. Osigurava javnu internacionalnu promidžbu radova i natjecatelja koji su po ocjenama dvostrukog žiriranja dosegli razinu izvrsnosti. Kategorije u koje je moguće prijaviti radove su arhitektura, moda, pejzaž, portret, akt, dokumentarna fotografija i umjetnički koncept.

Prilikom prijave radova potrebno je navesti ime fotografije i naziv kategorije, a jedan autor može sudjelovati s najviše 8 fotografija JPG formata, maksimalne veličine 2Mb i 1200px po dužoj strani. Moraju biti snimljene u prethodnoj godini osim u kategoriji umjetnički koncept gdje je dozvoljeno koristiti i starije fotografije. Autori nominiranu za izložbu, dužni su dostaviti fotografije u visokoj razlučivosti najkasnije 3 dana od objave.

Ocjenjivački sud se sastoji od timova nacionalnih selektora te glavnog finalnog selektora, uglednog predstavnika struke, koji ima zadnju riječ odabira finalista i pobjednika. Pri odlučivanju selektori ocjenjuju kreativnost, izvornost, inovativnost i izvedbenu kvalitetu prijavljenog djela, kao i sve ostale kriterije koji su uobičajeni pri prosudbama ove vrste. Do nagrađenih fotografija dolazi se dvostupanjskim postupkom odlučivanja. Pristigle fotografije po

natječajnim kategorijama organizator šalje na uvid nacionalnim selektorima po zemljama odakle su pristigle. Nacionalni selektori imaju zadatak odabrati najboljih 5 radova po svakoj kategoriji. Nakon prve selekcije slijedi završna ocjena od strane Glavnog selektora. Festival objavljuje listu od tri finalista u svakoj kategoriji, a na kraju završne svečanosti i listu pobjednika. [19]

Od 2015. godine dodjeljuje se Grand Prix nagrada kojom pobjednik osvaja samostalnu izložbu na sljedećem Rovinj Photodays godišnjem natječaju.

Slika 9.5.1. Matic Zorman – The Balkan route, Grand Prix, Rovinj photodays 2016.

Slika 9.5.2. Rodrigo Illescas - Are you there, Grand Prix, Rovinj photodays 2015.

10.6. Zagreb Salon

Zagreb Salon međunarodni je natječaj umjetničke fotografije u organizaciji Fotokluba Zagreb otvoren amaterima i profesionalcima iz cijeloga svijeta. Organiziran je u skladu s pravilima i običajima PSA (Photographic Society of America) i FIAP-a (International Federation of Photographic Art). Fotografije se na natječaj mogu prijaviti u četiri teme a one su slobodna kolor digitalna, slobodna monokromatska digitalna, putopisna fotografija i detalj.

Autori ispunjavaju prijavnice i šalju fotografije elektroničkim putem. Fotografska slika mora biti u JPG formatu, rezolucije 300 dpi, veličine 1920 px širine i 1200 px visine, ne veće od 2 Mb. Svi dijelovi moraju biti autorsko djelo osobe koja ih prijavljuje, te se svaka fotografija može prijaviti samo na jednu temu. Ime autora ne smije biti vidljivo na slici, okviru ili podlozi. Nazivi trebaju biti jedinstveni i nije dozvoljeno preimenovati fotografije niti napraviti kopije kako bi se prijavili na drugu izložbu koja dobiva Star rating priznanja.

Za svaku temu mogu se prijaviti četiri fotografije koje se žiriraju u četiri kruga ocjenjivanja. One će biti prikazane žiriju na monitoru u rezoluciji 1920x1200 px te se žiriranja dodjeljuju FIAP i PSA medalje i vrpce. Hrvatski fotosavez dodjeljuje prva tri mjesta i tri pohvale za svaku temu. Izuzetak je bio 35. Zagreb Saloon koji je bio organiziran kao pozivni, a ne natječajni. [20]

Slika 9.6.1. Mohammed Alnaser – Wild Run, 36. Zagreb Salon

Slika 9.6.2. Robert Mataković – We Are One, 34. Zagreb Salon

Slika 9.6.3. Valentina Bunić – Ishodište, 33. Zagreb Salon

11. Deskriptivna analiza World press photography natječaja

U ovom poglavlju prikazane su i analizirane pobjedničke fotografije World press photography natječaja, najvećeg svjetskog natječaja novinske fotografije u kojima sudjeluju profesionalni novinski fotografi diljem svijeta. Redoslijedom od novijih prema kasnije snimljenim prikazane su najbolje fotografije u razdoblju od 2008. do 2015. godine sa navedenim autorima i detaljnim opisom svake od predočenih slika.

Slika 10.1. Mads Nissen, World press photo 2015.

Alex i Jon, mladi homoseksualni par koji dijeli intiman trenutak na najboljoj fotografiji 2015. godine, pozivaju na širenje svijesti o teškom životu LGBT zajednice u Rusiji koja podliježe pravnoj i socijalnoj diskriminaciji, uznemiravanju te psihičkim i fizičkim napadima konzervativnih vjerskih i nacionalističkih skupina.

Ovaj portret horizontalnog formata i kompozicije snimljen je low-key tehnikom koja pridaje dramatičnost slici. Srodne boje postižu harmoničnost dok se igra svjetla i sjena dobiva postraničnim osvjetljenjem. Izbjegavanjem suvišnih detalja pogled se usmjerava na glavni motiv fotografije, dvojicu muškaraca, koji svojim izrazima lica ukazuju na zabrinutost ali i tek trenutni mir koji pronalaze jedno u drugome.

Slika 10.2. John Stanmeyer, World press photo 2014.

Pobjednička fotografija World press photo natječaja u 2014. godini prikaz je afričkih imigranata na obali grada *Djibouti* koji dižu mobitele kako bi uhvatili jeftin signal iz susjedne Somalije i došli u kontakt sa rodbinom u inozemstvu. Djibouti je česta stanica imigranata u potrazi za boljim životom u Europi i Bliskom istoku.

Dokumentarna fotografija afričkih izbjeglica obilježje je imigrantske krize koja je zavládala svijetom 2014. godine i još uvijek traje. Siluete ljudi dobivene podeksponiranjem i minimalizam daju dodatan dramatičan izgled fotografiji. Slika horizontalnog formata snimljena je polutotal planom i donjim rakursom pod prirodnim svjetlom noćnog neba. Vidljiv je očaj, potraga za boljim životom i pokušaj kontaktiranja obitelji od kojih su razdvojeni prisilom lošeg stanja u zemlji.

Slika 10.3. Paul Hansen, World press photo 2013.

Izraelski napad u gradu Gazi obilježio je World press photo natječaj 2013. godine. Fotografija prikazuje poginulu braću od dvije i četiri godine koje na sprovod u džamiju nose njihovi ujaci nakon urušavanje kuće u kojoj im je također poginuo otac, a ostali članovi obitelji su teško ozlijeđeni.

Dokumentarna fotografija snimljena u gradu Gazi prikazuje stradavanja pod utjecajem konflikta s Izraelom. Ovo je samo jedan primjer strašnih događaja koji se svakodnevno dešavaju u tim područjima. Srednjim planom i normalnim rakursom, pod prirodnim svjetlom, snimljena je ova horizontalna fotografija koja istodobno prenosi osjećaj tuge i ljutnje zbog smrti djece.

Slika 10.4. Samuel Amundson, World press photography 2012.

Fatima al-Qaws u svom naručju drži osamnaestogodišnjeg sina koji trpi posljedice suzavca nakon sudjelovanja u uličnoj demonstraciji, 15. listopada, u državi Jemen. Prosvjedi protiv 33-godišnjeg režima autoritarnog predsjednika Ali Abdullah Saleh-a eskalirali su te je pučano na tisuće ljudi od kojih je najmanje 12 poginulo, a oko 30 ranjeno. Gospođa Qaws, koja je i sama uključena u otpor režimu, pronašla je sina među ranjenima u džamiji koja je bila korištena kao privremena bolnica. Zayed je bio u komi još dva dana nakon incidenta.

Osnovni problem u državi Jemen je autoritarno predsjedništvo koje onemogućuje njenim stanovnicima normalan život. Mnogi ljudi stradavaju u pokušaju da se izbore za demokraciju. Ova slika je samo jedan primjer svih ranjenih civila. Možemo primijetiti majčinu zabrinutost i brigu te veoma loše stanje sina Zayeda koji se bori za život. Fotografija je snimljena pod prirodnim svjetlom džamije, u zlatnom rezu, s kontrastom svijetlih i tamnih boja.

Slika 10.5. Jodi Bieber, World press photo 2011.

Bibi Aisha (18) osakaćena je nakon pokušaja bježanja iz kuće svoga muža u pokrajini Oruzgan, u središtu Afganistana. U dobi od 12 godina, ona i njena sestra dane su obitelji Talibanskog vojnika po društvenom običaju za rješavanje sporova. Tokom puberteta bila je u braku s njim ali se vratila kući, žaleći se na nasilno ponašanje njegovih roditelja. Njen muž zahtijevao je da ju vrate kako bi ju kaznili za bježanje. Aisha je odvedena na planinski proplanak gdje su joj, po nalogu zapovjednika Talibana, prvo odrezali uši pa zatim i nos. Napuštena je i odvedena u sklonište u Kabulu koje vodi organizacija za pomoć afganistanskim ženama. Nakon primljene psihološke pomoći, otišla je u Ameriku gdje je napravila rekonstruktivne operacije.

Djevojka pod imeno Bibi Aisha oličje je svih žena u Afganistanu koje se pokušavaju izboriti za osobni boljitak bježeći iz kuća svojih muževa nakon čega su kažnjene na najbrutalnije načine. Iscenirani portret vodoravnog formata, pod umjetnim svjetlom reflektora, snimljen normalnim rakursom prikazuje osakaćenu djevojku čije lice odaje ravnodušnost unatoč svim nedaćama koje su je zadesile.

Slika 10.6. Pietro Masturzo, World press photo 2010.

Skupina žena, u gradu Theran, viču s krova u znak neslaganja nakon spornih iranskih predsjedničkih izbora u kojima je pobijedio Mahmud Ahmadinežad. Tjednima nakon izbora, na ulicama su se održavali nasilni prosvjedi. Noćima su se pobornici drugog predsjedničkog kandidata, Musavija, penjali na krovove i izražavali svoje nezadovoljstvo. Nakon dnevnih demonstracija, tišinu su kvarili su uzvici poput „Allahu Akbar!“ i „Smrt diktatoru!“. Takvi prosvjedi podsjećali su na proteste tokom islamske revolucije 1979. godine.

Ova fotografija prikazuje iskazivanje nezadovoljstva ishodom političkih izbora u gradu Theran. Nemirima pokušavaju ispraviti lažirane rezultate izbora. Snimana s veće udaljenosti odnosno daljim planom, osnovni motiv su žene koje viču sa zgrada te se iz fotografije osjeti nemir postignut tragovima pokreta snimljenih dužom ekspozicijom.

Slika 10.7. Anthony Seau, World press photo 2009.

Detektiv Robert Kole iz Clevelanda u Ohio-u provjerava kuću u procesu deložacije. Mora biti siguran da su vlasnici napustili prostorije i da u njoj ne postoji nikakvo oružje. Policija ulazi s usmjerenim pištoljima kako bi poštivali mjere sigurnosti jer su mnoge takve kuće uništenje i u njima se sakupljaju narkomani. Krajem 2007. godine, zbog propadanja američkih banaka, rate hipotekarnih kredita počele su naglo rasti. U prvim mjesecima 2008. godine, rast kamatnih stopa, zajedno s povećanjem nezaposlenosti i usporavanja na tržištu nekretnina, značilo je da mnogi više nisu mogli priuštiti plaćanje kredita na vlastite kuće. U sljedećim mjesecima, financijska kriza proširila se diljem svijeta.

Ova fotografija ne plijeni pozornost standardnog promatrača nikakvim posebni estetskim i likovnim aspektima izvedbe već je dominantan politički kontekst u kojem je vrednovana ova fotografija. Organizatori natječaja htjeli su skrenuti pozornost problema u društvu odnosno rast kamatnih stopa. Ova fotografija snimljena je pod prirodnim izvorom svjetla, normalnim rakursom te je horizontalnog formata.

Slika 10.8. Tim Hetherington, World press photo 2008.

Pobjednička fotografija 2008. godine snimljena je u dolini Korengal u Afganistanu. Na slici je Brandon Olson, vojnik 503. američke pješačke pukovnije. Snimljen je na nasipu krajem dana u epicentru američke borbe protiv militantnog islama. Bila je to jedna od najsmrtonosnijih borbi u regiji.

Neoštra fotografija dobivena dugom ekspozicijom prikazuje vojnika Brandona Olsna nakon užasne i teške borbe. Njegov položaj tijela i izraz lica otkrivaju nevjericu i šok zbog nemilih događaja kojima je svjedočio. Horizontalna fotografija snimljena je u zlatnom rezu te je podeksponirana zbog dodatne težine prikaza.

12. Zaključak

Fotografski natječaji imaju važnu ulogu u promicanju fotografije i umjetničke prakse. Možemo zaključiti da se vrednovanje fotografija razlikuje prema semantičkim odnosno tehničkim i sintaktičkim kriterijima ovisno o tipu natječaja. Vizualna pismenost ključna je pretpostavka iščitavanja forme slike, autorstva i stila iz razloga što omogućuje tumačenje simbola, dekodiranje i interpretaciju fotografske slike. Predstavlja kombinaciju sintakse i semantike odnosno slikovnu strukturu i način na koji se ona uklapa u kulturni proces komunikacije. Kroz istraživanja je evidentno da se mišljenja žirija i natjecatelja ne moraju uvijek poklapati. Tumačenje fotografija kompleksan je čin podložan različitim interpretacijama samim time što je percepcija uzrokovana raznim kulturološkim i emotivnim stanjima. Unatoč tome, postoje jasno definirani kriteriji ocjenjivanja. U svakom slučaju, sudionici trebaju promišljati o fotografiji u širem društvenom kontekstu, a najjednostavniji proces shvaćanja biva iščitavanje kroz pojam medijske pismenosti. Medijska pismenost ukazuje nam na protokol kognicije i percepcije prilikom opažanja i tumačenja poruke. Temelj je sposobnosti tumačenja interpretacije i kontekstualizacije vizualnog sadržaja fotografije i potpunijeg razumijevanja poruke koju fotografija kao medij komunikacije nosi u svom fotografskom kodu. Kako bi postigli veći stupanj korelacije u tumačenju fotografske slike publike i žirija međusobno, koriste se alati medijskog analitičkog promišljanja. Ono što je značajno u vrednovanju slike je etički ili ideološki diskurs, pogotovo kod žirija koji tumači društveni kontekst i uzima u obzir deskriptivnu analizu tumačenu kroz diskurs praksi svojstven povijesti umjetnosti.

U Varaždinu, 29. rujna 2016

Marta Konjačić

13. Literatura

- [1] Fizi, M.: Fotografija: teorija, praksa, kreacija, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb, 1982.
- [2] Žerjav, D., Promišljati fotografski, Fotoklub Čakovec, Čakovec, 2011.
- [3] Gottfried, J., Znanost o slici: discipline, teme i metode, Zagreb, 2006.
- [4] Goldstein, B., E.: Osjeti i percepcija, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2011.
- [5] Žerjav, D., Kod fotografske slike, Fotoklub Čakovec, Čakovec, 2014.
- [6] Marković, D.: Audio-vizuelna pismenost, Univerzitet Singidunum, Fakultet za poslovnu informatiku, Beograd, 2010.
- [7] Poter, Dž.: Medijska pismenost; preveo s engleskog Đorđe Trajković, Fond za razvoj istraživačkog novinarstva i novih medija, Novi sad, 2011.
- [8] Zlatan Gelb: Moć slike, Vol.2, No.4, studeni 2008., str. 131-144
- [9] Marina Mučalo, Silvio Šop: Nova publika novih medija, Informatologia, Vol.41 No.1 Ožujak 2008., str. 51-55
- [10] Periša Mario, Mikota Miroslav, Sanja Zlatić: Evaluacija fotografske slike u procesu grafičke komunikacije, onferencija MATRIB, Lipanj 2016.
- [11] Centar za kulturu Trešnjevka, službena stranica, pristupljeno: 24.08.2016. dostupno na: <http://www.cekate.hr/sociokulturni-odjel/arhiva-sociokulturni-odjel/4-vizualna-kultura-i-identitet/>
- [12] The visual literacy, pristupljeno: 20.07.2016., dostupno na: <http://www.images.adobe.com/www.adobe.com/content/dam/Adobe/en/education/pdfs/visual-literacy-wp.pdf>

[13] International Visual Literacy Association, službena stranica, pristupljeno: 23.07.2016.
dostupno na: <http://ivla.org/new/what-is-visual-literacy-2/>

[14] World press photo, službena stranica, pristupljeno: 29.07.2016. dostupno na:
<http://www.worldpressphoto.org/>

[15] Portal o vizualnim umjetnostima i kulturi, pristupljeno: 29.07.2016., dostupno na:
<http://vizkultura.hr/najbolja-novinska-fotografija-u-hrvatskoj/>

[16] Portal udruge za medijsku kulturu, pristupljeno: 29.07.2016., dostupno na:
<http://www.h-alter.org/vijesti/otvoren-12-natjecaj-hrvatska-novinska-fotografija-2014>

[17] Photographic Society of America, službena stranica, pristupljeno: 02.08.2016., dostupno na:
<https://www.psa-photo.org/>

[18] Fédération Internationale de l'Art Photographique, službena stranica, pristupljeno:
03.08.2016. dostupno na: <https://www.fiap.net/>

[19] Rovinj Photodays, službena stranica, pristupljeno: 04.08.2016., dostupno na:
<http://www.photodays-rovinj.com/>

[20] Zagreb Salon, službena stranica, pristupljeno: 04.08.2016., dostupno na:
<http://www.zagreb-salon-photo.com/>

[21] New York Times, službena stranica, pristupljeno: 21.08.2016, dostupno na:
<http://lens.blogs.nytimes.com/2015/10/16/staging-manipulation-ethics-photos/>

[22] Atelier Perajica, službena stranica, pristupljeno: 22.09.2016. dostupno na:
<http://www.atelierperajica.com/Kriptofotografija.pdf>

Popis slika

Slika 7.1. "Fading Away", Henry Peach Robinson, 1858., dostupno na:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/20/Fading_Away.jpg

Slika 7.2. Pretjerana obrada fotografija, dostupno na:

<http://www.smashingapps.com/wp-content/uploads/2009/05/portrait-manipulation.jpg>

Slika 7.3. Različiti prikazi istog događaja, dostupno na:

http://cdnstatic.visualizeus.com/thumbs/59/52/computergraphics,graphicdesign,graphics,illusion,photo,photography-59527f9fc9fa21f639f304c3122580c7_h.jpg

Slika 9.1.1. Mads Nissen, World press photo 2015., dostupno na:

<http://www.worldpressphoto.org/collection/photo/2015/contemporary-issues/mads-nissen>

Slika 9.1.3. John Stanmeyer, World press photo 2014., dostupno na:

<http://www.worldpressphoto.org/collection/photo/2014/contemporary-issues/john-stanmeyer>

Slika 9.1.3. Paul Hansen, World press photo 2013., dostupno na:

<http://www.worldpressphoto.org/collection/photo/2013/spot-news/paul-hansen>

Slika 9.2.1. Goran Mehkek, Hrvatska novinska fotografija 2014., dostupno na:

<http://m.tportal.hr/vijesti/376557/Ovo-je-najbolja-novinska-fotografija-u-2014.html>

Slika 9.2.2. Neja Markičević, Hrvatska novinska fotografija 2013., dostupno na:

<http://www.index.hr/black/clanak/ovo-su-najbolje-hrvatske-novinske-fotografije-u-2013/734592.aspx>

Slika 9.2.3. Nikola Šolić, Hrvatska novinska fotografija 2012., dostupno na:

<http://www.fotogard.com/hrvatska-novinska-fotografija-2012-na-splitskom-ljetu/>

Slika 9.4.1. Mohammed Al Balushi - Face from Oman, FIAP 2015., dostupno na:

<https://www.fiap.net/worldcup.php?id=9FWC>

Slika 9.4.2. Tim Pile – Gaze, FIAP 2014., dostupno na:

<https://www.fiap.net/worldcup.php?id=10FWC>

Slika 9.4.3. Michelle McNally – Ellen, FIAP 2013., dostupno na:

<https://www.fiap.net/worldcup.php?id=8FWC>

Slika 9.5.1. Matic Zorman - The Balkan route, Grand Prix, Rovinj photodays 2016., dostupno na:

http://www.photodays-rovinj.com/assets/userfiles/images/festival2016/dokumentarna/2121ae79_2.jpg

Slika 9.5.2. Rodrigo Illescas - Are you there, Grand Prix, Rovinj photodays 2015., dostupno na:

<http://www.photodays-rovinj.com/assets/userfiles/images/festival2015/portret/6ri.jpg>

Slika 9.6.1. Mohammed Alnaser – Wild Run, 36. Zagreb Salon, dostupno na:

<http://www.fotogard.com/36-zagreb-salon/>

Slika 9.6.2. Robert Mataković – We Are One, 34. Zagreb Salon, dostupno na:

<http://www.fotogard.com/34-zagreb-salon/>

Slika 9.6.3. Valentina Bunić – Ishodište, 33. Zagreb Salon, dostupno na:

<http://www.fotogard.com/33-zagreb-salon/>

Slika 10.1. Mads Nissen, World press photo 2015., dostupno na:

<http://www.worldpressphoto.org/collection/photo/2015/contemporary-issues/mads-nissen>

Slika 10.2. John Stanmeyer, World press photo 2014., dostupno na:

<http://www.worldpressphoto.org/collection/photo/2014/contemporary-issues/john-stanmeyer>

Slika 10.3. Paul Hansen, World press photo 2013., dostupno na:

<http://www.worldpressphoto.org/collection/photo/2013/spot-news/paul-hansen>

Slika 10.4. Samuel Aranda, World press photography 2012., dostupno na:

<http://www.worldpressphoto.org/collection/photo/2012/world-press-photo-year/samuel-aranda>

Slika 10.5. Jodi Bieber, World press photo 2011., dostupno na:

<http://www.worldpressphoto.org/collection/photo/2011/portraits/jodi-bieber>

Slika 10.6. Pietro Masturzo, World press photo 2010., dostupno na:

<http://www.worldpressphoto.org/collection/photo/2010/world-press-photo-year/pietro-masturzo>

Slika 10.7. Anthony Seau, World press photo 2009., dostupno na:

<http://www.worldpressphoto.org/collection/photo/2009/world-press-photo-year/anthony-suau>

Slika 10.8. Tim Hetherington, World press photo 2008., dostupno na:

<http://www.worldpressphoto.org/collection/photo/2008/world-press-photo-year/tim-hetherington>

IZJAVA O AUTORSTVU

SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim privjajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, Marta Konjačić (ime i prezime) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom Analiza fotografskih natječaja (upisati naslov) te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Marta Konjačić
(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, Marta Konjačić (ime i prezime) neopozivo izjavljujem da sam suglasan/na s javnom objavom završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom Analiza fotografskih natječaja (upisati naslov) čiji sam autor/ica.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Marta Konjačić
(vlastoručni potpis)